

UJVIDÉKI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 18 korona
Félféltre 4 K 50 f.
Egy hónapra 1 K 80 f.
Egyes szám ára mindenütt 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP

Felölös szerkesztő: Dr. KÖNIGSTÄDTLER OTTÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 7.

Megjelenik
nettő kivételével mindennap.
Telefonszám 180.

Zaimisz

görög miniszterelnök beadta lemondását s ezzel kitért az események elől, melyek mostantól fogva szédítő rohamban fogják megörölni a kis Görögországot. Ez a lemondás nem hat a meglepetés ingerével. Szinte vártuk már, egyenes következkéseként annak a pártját ritkító vandalizmusnak, amellyel a nyugateurópai szövetség Konstantin király országának szabadságát és semlegességét pozdorjává zuzza.

A keleti kérdés mely a világveszedelmet kipattantotta ezzel megint homlokterbe kerül s talán el is juttatja a nagy harcot a végső megoldáshoz. Két év óta a szélrózsa minden irányából borzalmas méretű harcok hírei érkeznek, de bár dult legyen az ödökledés Varsó, vagy Verdun alatt, a Somme vagy Isonzó mentén, a főharctér mégis csak a Balkán maradt. Itt semmisült meg a bajt hozó két szlav királyság, itt végződött nagyszerű diadallal a Marvány-tenger kapujáért folyó hősi küzdelem. Most, hogy a visszonyok a végső megoldás lehetőségéig érték, hogy a küzdő felek kimerülése már-már az utolsó erőfeszítés szíjj lendületéig fokozódott, itt pattantotta ki ellenségeink, párisi haditanácsa az utolsó nagy titkot a román árulást és a görög semlegesség ünnepies kivégzését. A diplomáciai cselofások egész rendszere mozgósított ellenünk.

A számításba azonban némi hiba csuszott be. Az oroszok, angolok és franciák hasztalanul lökik milliónyi véres áldozatukat a háboru serpenyőjébe. Az olasz haderőt megörölte a mi tiroli ofenzívánk. A Szaloniki körül összehúzóított seregek elvesztették a keleti szárnyuk kifejléséhez szükséges területet. A románok haditervét keresztelte a bolgár-német haderők nagyszerű dobordzsaik sikere. Minden haditerv visszajára sült el, minden remény keserű csalódássá vált ellenségeink számára. Így érik lassan a keleti kérdés, így dolgozik a régen várt béke szelleme. A munka javán már túl vagyunk; mire lehull a hó a fekete balkáni hegységeken, a háborunak nem lesz többé célja és értelme: a közép európai hatalmas fegyverszövetség győzhetetlenül áll az egész világgal szemben!

Höfer mai jelentése.

Budapest, szeptember 13.

(Hivatalos.) KELETI HARCTÉR. ROMÁN HARCIVONAL: A helyzet változatlan.

Károly főherceg lovassági tábornok hagseregarcvonala: Az oroszoknak a kárpáti harcivonaluk ellen Smotrec (Zabietől délnyugatra) és az Aranyos-Beszterce közötti egységes tömegtámadása a védők vitéz ellenállása folytán az ellenség igen súlyos vesztesége mellett összeomlott.

Keletgaliciában nem volt esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala: Mérsékelt tűzérzési és aknavető tüzélesen kívül semmi különös esemény.

OLASZ HARCTÉR: Az Isonzó harcivonalon az ellenséges tűzérzési tűz tart. Az Etsch és az Aspach völgy között meg lehetős nyugalom állt be.

DÉLKELETI HARCTÉR: A Wjusánál időnként élénk csatározások.

Velenice bombázása.

Események a tengeren.

Budapest, szept. 13.

A 12-ről 13-ára virradó éjjel egy tengeri repülőrajunk számos bombát dobott a cervignanoi vasúti telepekre és katonai telepekre és katonai építményekre. Két nagyobb tűzvészt és egyik katonai építményben heves robbanást idéztek elő és a vasúti telepeken számos telitalálatot értek el.

Egy másik tengeri repülőrajunk ugyanaz éjjel megtámadta a velenicei hadikikötőt, a legnehezebb bombák telitalálatát figyeltük meg az arzenálban a gáztartályok melletti dokkokban, az alberoni erdőben és a chioggiai hajógyárban. Chioggiában több helyen tűz támadt. Mindkét tengeri repülőrajunk a leghevesebb lövetés dacára is sértetlenül tért vissza.

A hajóhad parancsnoka.

A német jelentés.

Berlin, szeptember 13.

NYUGATI HARCTÉR. Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregarcvonala: A Sommetől északra a harc újból fellángolt. Combes és a Somme közötti csapataink nehéz harcot vívnak. A franciák benyomultak Bouchavesnesbe. A tűzérzési harcok a folyó mindkét oldalán nagy hevességgel folynak.

A német trónörökös arcvonala: A Maastól jobbra a Thiaumont-szakasz és a Souville-szakadéknak meg-hiusítottuk a francia támadásokat.

KELETI HARCTÉR: Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A helyzet változatlan. A Dwtent torkolatától északra Fsin és Garbunowkanál Dünaburgtól északnyugatra visszautasítottunk kisebb orosz előretöréseket.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonala: A Kárpátokban Smotrectől (Zabietől délnyugatra) az Aranyos-Beszterczéig terjedő arcivonalon az oroszok egységes tömegtámadást indítottak. Conta tábornok parancsnoksága alatt álló vitéz csapataink mindenütt visszaverték őket és igen súlyos veszteségeket okoztak nekik.

Erdélyben a nagyszabedeni szakaszon és Hátszegtől délkeletre német csapatok érintkezésbe jutottak a románokkal.

BALKÁN HARCTÉR: A Dobrudzásban a hadműveletek tervszerűen folynak le. A macedoniai arcivonalon különös jelentőségű esemény nincs.

Ludendorff, első főszállásmester.

Heves támadások a hadvezetőség és Burián ellen.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, szept. 13.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A mai ülés elején a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló javaslatot a két rendőrségi és a vicinális vasutakról szóló javaslatokat tárgyalják harmadik olvasásban, azután pedig rátértek Apponyi és Andrássy egyesített indítványára, Ennél felszólal az ellenzék minden jelentősebb tagja, Az ellenzék a vita folyamán erősen támadta a külügyminisztert, akinek a Budapesti Hirlap-ban ma megjelent nyilatkozata még jobban felizgatta a hangulatot.

A két függetlenségi párt között erős a nézeteltérés, Apponyi Andrássy indítványát is elfogadja; Károlyiek ellenben nem, mert az a véleményük, hogy a delegáció olyan intézmény, amelyre nincs szükség. A vita egyébként nem fog három-négy napnál tovább tartani.

Beöthy Pál 11-kor nyitja meg az ülést. Jelenti, hogy a bolgár szobranje megleghangu táviratban közönte meg a magyar parlament üdvözlését. Jelenti még, hogy Bosnyák Géza sürgös interpellácóra kapott engedélyt a vidéknek petróleummal való ellátása tárgyában.

Jankovich Béla a tanári és tanítói nyugdíjgyesületek jelentését terjeszt be.

Ezután a vállalatok kereseti adójáról szóló javaslatot, a két rendőri és a két vicinális javaslatot fogadták el harmadik olvasásban.

Következik az Andrássy és Apponyi egyesített javaslatának tárgyalása.

Andrássy Gyula gróf: Nem szándékom előadni azokat az érveket ismét, amelyeket javaslatom indokolásakor már bőven kifejtettem. A súlyos külpolitikai tévedéseket sem szándékozom beigazolni, amelyek még mindig megcáfolatlanok. A miniszterelnök azt mondta, hogy esetenként fog vádjainkra válaszolni. Megvárom e válaszokat.

Most főként Buriánnak fog válaszolni a Budapesti Hirlapban interjú formájában tett nyilatkozatára. Buriánnak első panasza az, hogy távollétében támadták meg. Ő erről nem tehet. Tessék a delegációkat összehívni, hogy szemtől-szembe támadhassák. Ha Burián magyar ember, és föl

kell tételni, hogy az, akkor fokozottan kell forszíroznia, hogy Ausztriában végre alkotmányosan kormányozzanak s így a delegációk összehívhatók lehessenek. Abban is téved Burián, mikor azt állítja, hogy Tiszát megakadályozták az ő védelmében. Ugy látszik Burián a mi viszonyainkat éppen úgy nem ismeri, mint ahogy nem ismeri a romániai viszonyokat. A külügyminisztert cserbenhagyta a memóriája, amikor más állít, mert mi csak azt kívántuk, hogy a folyó ügyekre vonatkozólag avassanak bele a történetbe és történésekbe. A mi érintkezésünket úgy fogta fel, mint egy *sablonos* diplomata. Maga is bevallotta, hogy *öt sem avatták be kellően az ügyek intézésébe*. Beszél a 67-es törvények szelleméről és az orosz tárgyalásokról.

Ausztriában nagy az elkeseredés, hogy nem tudnak szóhoz jutni. Számosan panaszkodnak is, hogy a magyar miniszterelnök a nyilvánosság előtt bármikor szerepelhet és ebből azt a következtetést vonják le, hogy azért az állapotot, melyet Stürgich teremtett, Tisza felel. A miniszterelnöknek nagy hatalmát arra kellene felhasználnia, hogy Ausztriában is kieszközölje az alkotmányos életet. Ha a többség az indítványt leszavazza, nem az ellenzék, hanem a törvények szellemét leszavazza le.

Gróf Tisza István: Az ellenzék vezérfehérjének a külügyminiszterrel történt tárgyalásait egyéni természetűnek tartja és abban az időben, midőn külügyi dolgokról velük tárgyalt azt hitte, hogy ezzel nem fognak visszaélni. Maga is óhajtaná, hogy Ausztria válassza meg delegátusait, de nem avatkozhatik az ő belügyeikbe.

Nincs abban a helyzetben, hogy Andrassy indítványát elfogadják. Most, hogy látjuk, hogy a leggyorsabb és a legkorektebb kijelentések is a legképtelenebb félremagyarázásokra adnak alkalmat, nehéz beható külügyi vitát folytatni. Abban az esetben, ha sikerül az ellenzéknek bebizonyítani, hogy a külpolitika terén a veszélyes botlások egész sora zata lett elkövetve, nagyon természetes, hogy olyan hangulatot teremtené az egész országban, amely lényeges akadályt volna a háború sikeres folytatásának. (Óriási zaj a baloldalon.)

Részletesen ismertelt az olasz kérdést és Romániára nézve kijelenti, hogy a román veszély nem került el a figyelmünket, csupán a támadás pillanatára ejtett bennünk tévedésbe. Senkit sem érintett ez lájaldalmasabban, mint őt, bizik Istenben, hogy megienyítik Romániát. A külügyi képviselőt híven teljesítette kötelességét, pontosan tájékoztató a román háborús előkészületekről, de mint a következmények beigazolták, Románia sem volt felkészülve. Burián Bulgáriával megkötötte a szövetséget és Bulgária megnyerése kárpótolt Románia elvesztéséért. (Nagy taps.)

Apponyi Albert gróf több óras beszédében indokolta meg indítványát, amelynek célja, hogy Magyarország alkotmányos jo-

gának gyakorlása ne legyen függővé téve más államok területén folyó viszonyaitól. A nemzet lelket ácsolózni kell a változó benyomások és események nyugott megítélésére. Semmit sem kell palástolni, a sajtót elnémitani, be kell látni a tévedést és rajta kell lenni, hogy segítsünk. Vádolja a kormányt, hogy ilyen viszonyok között gazdasági kiegyezést tárgyal. Foglalkozik a hadi helyzettel, sorra veszi az ántánt vállalkozásait és megállapítja, hogy stratégiai hibák nemcsak nálunk, hanem ott is történtek. Sajnálattal emlékezik meg a lucki és oknai áttörésekről és ahelyett, hogy a Szerbiát megszállott hadsereget orosz harctérre vitték volna, új offenzívát kezdtek másutt. Egész nyíltan megmondja, akár a főhercegről, akár másról legyen szó, messze túl vagyunk azon az időn, hogy bóköljunk és az etikett-szabályok betartását lehessen tőlünk követelni. Ugyanezt a súlyos hibát kétszer követjük el és lehetetlen, hogy ne álljon be olyan változás a hadvezetőségben, ami úgy a csapatokban, mint a lakosságban a gorlicei áttörés után megerősödött bizalmat visszaadja.

Délután folytatja beszédét és felsorolja a hadvezetőség által elkövetett hibákat. Szükségesnek tartja, hogy a legfelsőbb hadvezetőségben előállt változást a nyilvánossággal közöljék. Követeli, hogy a jogosulatlan felmentéseknek vessenek véget. Kéri indítványának elfogadását.

Rakovszky István a leghevesebb hangú hosszabb beszédében támadja a kormányt, Buriánt és a hadvezetőséget, úgy hogy

Tisza indítatva ezerte magát **Rakovszky** beszédére kijelenti, hogy nem hallgathatja el megütözését a felett, hogy **Rakovszky** azt a bizalmi szerepet, amelyet részben a külügyminiszternek köszönhet, ily módon kihasznál, (Taps a jobb oldalon, óriási zaj az ellenzékben.) Elég könnyelmű voltam Buriánt arra kérni, hogy érintkezésbe lépjen **Rakovszkyval** (Óriási zaj.) Apponyi kritikája elég szigorú volt, de tessék összehasonlítani **Rakovszky** nyilatkozatával, mely valóságos kutméregész. (Óriási taps a jobboldalon. Percekig tartó lármá.)

Rakovszky kijelenti, hogy Tiszát sokkal súlyosabb könnyelműség terheli, hogy Buriánt külügyminiszterre ajánlotta. Csak Erdélyre utal. (Óriási zaj.) Közönséges ráfogás, hogy a bizalmi szerepet kihasználta. (Nagy lármá.) Semmiféle titkot nem árult el, de nem tűri, hogy Burián az ő rovására valótlanosságokat mondjon. (Lármá, zaj.)

Elnök rendre utasítja **Rakovszkyt**.

Hét órakor **Ráth Endre** a katonatisztek házasságának megkönynyítése tárgyában interpellál.

Urmánczy Nándor kérdi a miniszterelnököt, hajlandó-e önálló magyar hadsereget létesíteni. Hosszu beszédében számos adatot felsorol és szóvá teszi a magyarországi üldözését a háborúban. Véget kell vetni a hadvezetőség tehetetlenségének, Erdély pusztulása, csak az ő hibája és a bűnösöket,

ha főhercegek is, el kell távolítani. **Tisza** felmentve érzi magát a részletes válasz alól. Nem áll, hogy a magyarok veszteségei sokkal súlyosabbak, mint az osztrákoké, nem híve a külön hadsereg eszméjének és **Urmánczy** kérdésére nemmel felel.

Bosnyák Géza a vidéknek petroleummal való ellátása miatt interpellál.

Harkányi miniszter megnyugtató válasza után az ülés fél 9 órakor véget ért.

Vasárnap várom a bakámat . . .

Péntekre jut a szanitéc . . .
Marc egy nóta körül.

Ha egyszer majd a béke nyugalmában megírják a háború történetét, a magyar vitézség ragyogásában külön lapok jutnak annak a lelkesedésnek a megörökítésére, amellyel a magyar katonák ma is a borzalmas vérferteg huszonhatodik hónapjában indulnak a harctérre.

Nemzetiszini lobogóval, piros-fehér-zöld pántlikákkal a sapkájukon, bokrétságban, virágosan, jöködvüen magyar dalokat énekelve, mennek a marssal, a halálba . . . Valamennyi magyar katonánótá közt a legnagyobb népszerűsége **Weiner István** ismert népdala tett szert, amelynek refrénje a következő:

Vasárnap várom a bakámat
Hétőn egy tüzert várok én
A keddi napot
Egy hónapodnak adom
Esz szerdán jön a trén
Csütörtökön jön a vörös ördög
Péntekre jut a szanitéc,
És szombatra maradnak,
A kik még hátra vannak,
Eljen a hadsereg, a sok vitéz!

Alig látunk még marschot, amely nem ezzel a nóttával róttá volna végig utolsószor a város utcáit a vasutoshoz. És a robogó vonatokról is ez a nóta hallik . . .
Vasárnap várom a bakámat . . .

Ebből a nótaból most komoly konfliktus, magyar sérelem lett. A horvát türelmetlenség és egy rendőrkapitány tulkapása és bohózatba illő kacagató észjárása idézte elő. Nem a közgazgatási férfi hatalmi tulkapása készült most az eset megírására, mint inkább megakarjuk rögzíteni azt a hihetetlen gyerekeséget, amellyel egy rendőrkapitány ebbe a népdalba a maga sérelmét erőszakolta bele. Aki elolvassa, nevetni fog rajta. Bohózatírók verekedni fognak a témáért és a rendőrkapitány a bohózatok legismertebb alakja lesz.

Eszéken, Szlavonia és Szerém megye fővárosában történt a kacagató eset. Az ottani házezred magyar tiszteit a harctérre osztották be és most a magyar katonatisztek, mielőtt újra a frontra mentek volna, ahol csak shrapnellnek és gránátok süvítését és bugását hallják, még egyszer, ki tudja, nem-e utolsószor az életben jó estét akartak maguknak csinálni és az eszéki Royal szállóban néhány palack bor mellett egy pár magyar nótát is

el akartak huzatni azzal a cseh női zenekarral, amely esténként ott „hangversenyez”. A **Weiner** István nóta nemcsak a bakáké, a tisztek is szeretik, hisz ez hallották minden marschnál, mindenütt, ahol nótázó kedve kerekedett a magyar katonának. Ok is ezt huzzatták: Vasárnap várom a bakámat . . .

A tragikomédia ott kezdődött, hogy a népdal egyik sora emígy szól:

Péntekre jut a szanitéc . . .
Amikor a magyar fiúk ezt a sort harsogták, felugrott a teremben ép jelenvolt eszéki rendőrkapitány, a nevét nem tudjuk, de nem is fontos és ráivallt a pincérnőre, hogy *tölts be azonnal e nóta további muzsikáltatását*. A cseh nők engedelmesen letették a vonót és amikor a magyar fiúk már ott tartottak, hogy

... És szombatra maradnak,
A kik még hátra vannak . . .

ezt már zeneszó nélkül énekeltek. Abba is hagyták a dalt. Körülnézték, mi történt? A primásnót hívják, folytassa, — mondták — de egy hang nem jött ki több a hegedűből. Végre megtudják az okot, hogy a rendőrkapitány tiltotta be. Ódamegy hozzá egy magyar főhadnagy és udvariasan megkérdi: mi történt és miért tiltotta be a nótát? A kapitány ugrált, hogy így meg úgy, ő tudja, hogy miért muzsikájták ezt a nótát: *mert tudják, hogy ő szanitéc volt és csak gunyolni akarják vele*. Falrengető nevetés tört ki erre a naivitásra. A tisztek a székükbe kapaszkodtak, hogy le ne guruljanak a nevetéstől. A rendőrkapitány, a szanitéc . . . Bohózatírók! Hamar! Ez a bohózat 100 táblás házat fog szerezni.

A muzsika mégse szólt többé. A rendőrkapitány így akarta. De még 5—6 napig azután se szólt. A zárórát a szanitéc, illetve a kapitány 1 óráról 12-re tette. Ő olyan fiú. És kiadott egy ukázt, amely elrendeli, hogy reggel 9 óráig be kell mutatni a műsor minden számát, amit a női zenekar este el fog játszani. Szóval népdal, waltzer, operette cenzúra. Ez a legújabb cenzúra. Miért nincs akkor cenzúra, amikor rendőrkapitányokat neveznek ki, akkor ez az eszéki szanitéc so-hase lett volna kapitány. Legfeljebb sanitécfrajter, vagy legfeljebb szanitéckaplár.

Nem függ össze a fenti esettel. Pár nap óta az eszéki bakák, amikor az eszéki Ubungplatzra menve a *városháza* előtt elhaladnak, 7—800 an éneklők hatalmas lendülettel, hogy „Várom a bakámat . . .”

Tiszta véletlen, hogy a rendőrség elé érve ep ott tartanak mindig, hogy „*péntekre jut a szanitéc . . .*”

Azóta nincsenek nyitva a rendőrség ablakai . . .

Igy esett meg a nagy eset Eszéken az Urnak 1916. esztendőjében szeptember havában . . .

(M. J.)

Szerbia aknamunkája Ujvidéken.

Titkos bizottság működött. —
A szerb kormány támogatta.

A háboru harmadik évét tapasztaljuk immár. Szerbia, az örök tűzfészék elvette már rég méltó jutalmát: államisága, függetlensége megszűnt és szövetséges csapataink tartják megszállva. A nagy hang, az elbizakodottság ma már a némaságba fulladt és Szerbia népe — melynek lelkén szárad legelső sorban ennek a nagy háborúnak vért, akinek lelkiismeretében örökre fog kiáltani a milliók elontott vére — beletörődve sorsába, talán, be is látja már, hogy az ő műve volt mindez.

Igen, Szerbia műve volt! Többször volt alkalom törvényszéki tudósításaimban elkobzott művekből erre rámutatni, amidőn arról volt szó, hogy Szerbia minő létkelen agitációt, lázítást és izgatást fejtett ki, hogy megrabolja területi integritásunkat.

Szerbia néma. Nem volna érdemes mulatóval foglalkozni, de ha majd egyszer ismét szóba fog kerülni a legvéresebb világ-háboru oka, ha majd egyszer a történelem pártatlan szemmel fogja a kérdés felett ítélni, hadd legyen mindennél többet mondó bizonyíték.

Egy az ujvidéki kir. törvényszékben most megtartott főtárgyalás, amelyen a „Szeptovár Markovity” című Szerlerity János szerződésében Belgrádban megjelent könyv elkobzása volt napirenden, igen érdekes és bennünket közelről érintő leleplezéseket hozott felszínre.

A könyv hat év előtt 1910. évben jelent meg, tehát két évvel Bosznia és Hercegovina anektálása után. Emléksünk még jól, hogy az annexió után Szerbia olyan magatartást tanúsított, amely miatt a háboru kitörése már csak alig volt elkerülhető. Ekkor Szerbia ünnepélyes ígéretet tett, hogy felhagy agitációjával.

Ez a Szeptovár Markovity című könyv most lerántja a leplet Szerbia akkori aknamunkájáról és ami bennünket egészen közelről érint az, hogy a könyv nyíltan feltárja, hogy az agitáció Ujvidékre is elhatott, hogy — szerinte — itt is titkos bizottságok működtek és hogy a szerb kormány ezeket minden lehető módon támogatta.

Egyébként hadd álljon itt a „Markovits Szeptovár” elkobzását rendelő ítélet egész terjedelmében. Olyan dolgokat tudunk meg ebből, amelyeket mind ez ideig homály borított, amelyek megvilágítják azonban Szerbia viselkedését Magyarországgal szemben:

AZ UJVIDÉKI KIR. TÖRVÉNYSZÉK.

1149 3 V. 1916. szám.

Ő FELSÉGE A KIRÁLY NEVÉBEN!

Az ujvidéki kir. törvényszék mint büntető bíróság a Szerlerity János mint szerző nevében Belgrádban 1910. évben megjelent Szeptovár Markovity című nyomtatvány elkobzása és megsemmisítése tárgyában a kir. ügyészégen 1589 916. számú indítványra felett Dr. Fischer Frigyes kir. tsvszéki bíró mint elnök, Dr. Papp Béla kir. törvényszéki bíró és Polgár Mihály kir.

járásbíró, valamint Dr. Kubir Rezső kir. törvényszéki jegyző, mint jegyzőkönyvezető részvételével, Dr. Bertin Lajos kir. ügyésznek mint közvadásznak, Ujvidéken 1916. évi szept. hó 7. napján megtartott nyilvános főtárgyalás alapján, a vad és a védelem meghallgatása után meghozta a következő

ITÉLETET:

A Szerlerity János, mint szerző néven Belgrádban 1910. évben megjelent, Szeptovár Markovity című nyomtatvány, amely a Btk. 173. §-ába ütköző lázítás büntetlenség és a Btk. 172. §. 2. bek-be ütköző nemzetiség ellen gyűlöletre való izgatás vétségének tényálladékát tartalmazza, a magyar büntetőtörvények hatályosságának területén az elrusitáltnak vagy terjesztőknek birtokában lévő példányokkal együtt elkobzását és megsemmisítését a Btk. 62. §-a és Bp. 477. §-a (575. §.) alapján elrendeli.

Ezt az ítéletet a Bp. 478. §-a értelmében jogerőre emelkedése után valamennyi magyar bírósággal, továbbá a közigazgatási hatóságok értesítését a m. k. belügyminiszterrel közli.

A büntéjként örözött nyomtatványt az ítélet jogerőre emelkedése után megsemmisítés végett a kir. ügyészégen megküldi.

INDOKOLÁS.

A főtárgyalás adatai szerint a rendelkezés részben körülírt nyomtatvány a Btk. 173. §-ába ütköző lázítás büntetlenség és a Btk. 172. §. 2. bek-be ütköző nemzetiség ellen gyűlöletre való izgatás vétségének tényálladékát tartalmazza, mert Szerlerity János, mint a „Szeptovár Markovity” című szerzője e művében Markovits Szeptovár életével, munkásságával foglalkozik, őt mint nemzeti hőst és maritit tünteti fel, aki egész életét át az összes szlávoknak s így a szerbeknek is, idegen jarmól való felszabadításán és egyesülésén fáradozott. Markovits Szeptovár életével, munkásságával és eszméivel foglalkozva, megakarja mutatni az irányt, melyben a szerbeknek haladni kell, hogy álmaikat a szerbység egyesülését megvalósítsák.

Markovity Szeptovár üszeköltésében állott a különböző szerb vidékekről való legenergikusabb nacionalizmus elemekkel. Érintkezésbe lépett fiatal szerb katonatisztekkel, akik türelmetlenül állg várták, hogy valami nemzeti akció meginduljon. Markovits Szeptovár és az ő politikai barátjai egyeztetettek abban, hogy a szerb népnek mindenek előtt szabadnak és egyesültnék kell lenni.

Ez okból Belgrádban és Ujvidéken titkos Bizottság alakult, amely a felkeléshez pénzt és önkénteseket gyűjtött, propagandát csinált Szerbiában a fiatal tisztek körében és előkészítette a csapatokat s mindent a szerb kormány tudtával, amely pénzt és fegyvert igényt a felkelőknek.

Ujvidéken már a felhívások is ki voltak nyomtatva s mindenki csak a jelle várt, azonban ez elmaradt, mert a szerb kormány az utolsó pillanatban megakadályozta az időpontot nem tartván alkalmasnak egy nagy nemzeti forradalmi akcióra.

Markovits Szeptovár már Párisban 1847-ben, a lengyel forradalmárok bankettjén a szláv népnek idegen jarmól való felszabadítását követelte. 1848-ban Ausztria és Törökország megsemmisítését hirdeti s annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy a szláv népre a jövőben nagy szerep vár, amennyiben arra vannak hivatva, hogy friss vérével az öreg Európa törődött testét felélesszék.

A szerző megemlékezvén Bakunin szocialista vezéről, azt mondja hogy a leghíresebb szláv szocialista vezér ez az egyedül álló szláv, akinek Tolsztoj előtt befolyása volt Európára, különös szimpátiával viseltetett a szerbekkel szemben és a prágai kongresszuson a szlávoknak a török jarmól — és pedig a hálas szerb nép zászlaja alatt — való felszabadítását követelte.

Az említett nyomtatvány tehát a

Btg. 173. §. 2. bek-be ütköző büntető illetve vétség elkövetésére szolgált.

Habár e büntető, illetve vétség elkövetője kiüftöndön van s így a büntető eljárás senki ellen sem indítható meg, a nyomtatványok elkobzását és megsemmisítését a Btk. 62. §-a értelmében el kellett rendelni.

Ujvidék 1916. évi szeptember hó 7. napján.

Dr. FISCHER FRIGYES s. k.

főt. elnöke.

Dr. PAPP BÉLA s. k.

kir. tsvszéki bíró,

Ez az ítélet eleget mond; az elkobzott könyv pedig nagyon sokat árul el. Tehát e szerint Szerbia Ujvidéken titkos bizottságot alakított, melynek feladata az lett volna, hogy felkelést szított. A hozzávaló pénzt és fegyvert a szerb kormány tudtával Belgrádból kapták. Sőt tovább megy: „Ujvidéken már a felhívások is ki voltak nyomtatva s mindenki csak a jelle várt”, de lefűjták, bizonyára a monarchia akkori komoly háborus fenyegetései folytán, de nem örökre, hanem azért, mert „az időpont nem volt alkalmas egy nagy nemzeti forradalmi akcióra”.

Bizonyos, hogy Markovits Szeptovár és a könyv szerzőjének csak egyéni impressziója, tulajdonzó fantáziája volt az, hogy az agitáció Ujvidéken oly mérvet öltött, hogy „csak a jelle kellett várni”, de mindez nem von le a szerb izgatók munkájának hatásából.

Markovits Szeptovár bizonyára nagy nemzeti hős, mártír volt, aki életének egész munkásságát az ellenünk való agitációnak szentelte, de a szerb nép ma már belátja, hogy a nagy mártír is egy kis lökést adott Szerbia pusztulásához.

Az ujvidéki kir. törvényszékben most számos szerb izgató nyomtatvány elkobzása iránt folyik eljárás. Mindegyik nyomtatvány egy-egy lánczeme a szerb aknamunkának. Ezekről a holnapi számunkban fogok beszámolni.

dr. Kron Gyula.

A német tengeri repülőők sikerei.

Berlin, szept. 13.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Wolff-ügynökség jelenti szeptember 11-ről: Német tengeri repülőők Konstanznál és attól délre megtalálták az orosz tengeri haderőt és egy sorhajót, egy tengeralattjárót és néhány rombolót kifogástalan találatot ért eltek. Az összes repülőők sértetlenül tértek vissza.

12-én este több repülőőrajunk a rigai öbölben 1 orosz tengeri haderőt támadott meg és egy rombolót telitalálatot állapított meg. A romboló elsüllyedt. Összes repülőőink sértetlenül tértek vissza.

Carp Péter internálva.

Basel, szept. 13.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Ruskoje Slovo jelenti Bukarestből; Carp Péter volt minisztert Jassyba internálták. Marghiloman tovább Bukarestben maradhat.

HIREK.

Signum laudis. Schlesinger Jaques, népfelkelőhadnagy, beosztva az ujvidéki katonai postacenzura bizottságnál, a Signum laudis-sal tüntetett ki. A kitüntetés széles körben melegséggel fogadták, mert ugy Schlesinger hadnagy, miként a postacenzura bizottság minden tagja a közönséggel állandó érintkezésében, igen előékeny és eléggé meg nem hálálható viselkedést tanúsítanak.

Balassa Henrik hazaérkezése. Csabrendeki Balassa Henrik, az Ujvidéki Takarékpénztár Rsztsz vezérigazgatója nevével, közel nyolc heti egészségügyi nyaralásából, amelyet payerbachii villájában töltött a Semmeringben, ma dében érkezik haza és átvesszi újból az intézet vezetését, amelyet távolléte alatt Szalay Lajos kir. tan., nyug. polgármester, igazgatósági tag látott el.

Kitüntetett ujvidéki százados. A hivatalos lap utolsó száma közli, hogy Ressel Béla, ujvidéki cs. és kir. 6. gy. e-beli százados, társadalmi életünknek kedvelt tagja, a már megvő Signum laudis mellé a 3. o. hadiképtiményes katonai érdemkeresztet kapta meg.

Bérbeadó regálék. A hivatalos lap mai száma közli a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság hirdetését, mely szerint Ókér, Bácsbóváros, Kiszács, Kőlpény, Bácsgyulafalva, Csoplyva, Kőrös, Kiskér, Bácsföldvár, Piros, Nemesmilitics, Sajkászentiván, Tiszakálmánfalva, Mozsor, Sajkásgyörgy, Tündéres, Zsablya, Tiszaistenfalva és Urszentiván községek borítal- és husfogasztási adó beszedési joga 1917. január 1-től egy évre, esetleg a felmondás fentartásával esetleg három évre nyilvános árverés útján bérbe fog adni.

A bankok és vállalatok adó-kivetése. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletekre vonatkozó f. évi adó-kivetési javaslatokat az egyenes adó-kivető bizottság Grossinger János elnöke alatt f. hó 22. napján esti 8 órakor tárgyalja a központi városháza 15 ajtószám slatti termében. A bizottság előadója Koszterszitz József pénzügyigazgató h., pü. tanácsos.

További hatos kitüntetések. A tegnapi számunkban közöltek kivül a következő hatos közlegények kaptak még a zubnatorjai dicsőséges harcokért bronz-érmét:

Bajcsi János, Baller József, Bartolovity János, Bauer János, Blázius József, Blázsin János, Bogancs Mihály, Bojnoci Lukács, Boosz Ferenc, Brenner Lőrinc, Bukinacz Veselin, Builla Péter, Bulya Lyubomir, Csányi Pál, Csaszván Mihály, Csekity Tihamér, Divnin Milos, Drázsity Gábor, Drobina Pál, Enisz Theobald, Erdélyi Sándor, Fehér András, Fejsze Miklós, Filloovity István, Fodor György, Fürstner Vince, Gercsán György, Grieshaber Antal, Gutenkunst József, Gyurovka János, Gyurgányzky Pál, Gyurgyár Péter, Gyurinka Ádám, Halics András, Hegedüs János, Herhut Dénes, Hromics Dömötör, Iszakov Proka, Ityitov Bogdan, Jergovszky Márton, Jovánovics Mirko, Kamrad István, Kandrac Dömötör, Katona Mátyas, Katona István, Koipert Péter, Kerekes József, Klein Ferenc, Koch Jakab, Kókas Ist-

ván, Kolarov Dömötör, Kopcsok István, Kovács Péter, Kucsera János, Latinkity Száva, Levarczky János, Mandics János, Manday János, Mandity Ferenc, Marjanov István, Mátyás Emil, Mayer János Medvegy Samu Men-rath István, Mergl Jakab, Mergl Menyhért, Molyac Szlávko, Mudroch Mihály, Nagy János, Nanity Ignátz, Németh József, Ördög István, Orth Mihály, Pálkink János, Pánity Zsárko. Papity Szvetozár, Paulinyi András, Pavlov György, Pavlov Mihály, Pécsei Mihály, Ponicysán József, Panyicsán Pál, Raniszlavlev Cseda, Ries Theobald, Roth Károly, Scheerer András, Schmidt János, Schuhmacher Márton, Seppe Ferenz, Sinko Márton, Szaics Sándor, Stampf József, Stanovej Sándor, Sztójkov Száva, Suvakov Ráda, Szabó Pál, Szakács Jenő, Szöllösy István, Szurkovszky Lajos, Teodinov Lázár, Toth István B. Tücherer István, Ulrich Péter, Velickov Zsivan, Vlasvsky Simon, Vizi Pál, Vojnovits Ráda, Vozár András, Wahl József, Weber Miklós, Welcsék Maxim, Wiszt Ferenc, Witez György, Zelenak Pál, Ziegler György, Zorak István, Zsivkov György.

Az új görög miniszterelnök.
Rotterdam, szept. 13.

(Az Ujvidéki Hírlap eredeti távirata.)

Athénből sürgönyzik: Zaimis ragaszkodik a lemondásához. A király Ropuloszt fogja megbízni a kabinetalakítással, aki a két szélsőség között áll.

Eorradalom Bukarestben.
Berlin, szept. 13.

(Az Ujvidéki Hírlap eredeti távirata.)

A bukaresti népkertben a királyi palotától nem messze forradalmi elemek zavargásokat idéztek elő és előkészületeket tettek a palota megtámadásához. 2500 lázadót a katonaság sortűzzel szórt szét.

Orosz ágyuk Bukarestben.
Berlin, szept. 13.

(Az Ujvidéki Hírlap eredeti távirata.)

A bukaresti erődökre számos nagykaliberű orosz ágyú érkezett.

Nyomatványokat
legizlésebb kivitelben és béke-árban készít az UJVIDÉKI HIRLAP nyomda.

Nyilttér.

A kávéházi kávéárok emelése.

A kávé árak majd négyeszerére történt megdrágulása, a cukorárak és minden üzleti kadás aránytalan emelkedése miatt az eddigi kávékészleteink, — amelyeknek révén az eddigi árak mellett adhattuk a kávét, — elfogytak, arra kényszerít bennünket, hogy e hó 17-től, vasárnap reggeltől kezdve átulirottak egyértelműleg

a fekete kávé árát 44 fillerre
a tejes kávé (uzsona és reggeli) árát 52 fillerre

emeljük.
Amidőn ezt a n. é. vendégeink szíves tudomására hozzuk, biztosak vagyunk, hogy a kényszerített áremelés indokait be fogják látni és azt méltányosnak fogják találni.

Ujvidék, 1916. IX. 13.

Erzsébet kávéház
Grand Hotel
Elitte kávéház.

Köszönőnyilvánítás.

Mindazoknak, akik drága halottunk:

Funták Jakab
kalaposmester ur

halála és temetése alkalmából az annyira jól esett részvételükkel felkerestek és a temetésen résztvettek, ez uton mondunk hálás köszönetet

a mélyen sujtott gyászoló

Funták-család.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Közlési díjak: 10 szóig 60 fill. Minden további szó 10 60 fillér. Vastagabb betűből szedett szó 12 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Apró hirdetésekre és jelíges levelekre vonatkozólag felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal. Telefon 180.

Két tisztességes urileány fiatal-
ember tisztességes ismeretséget keresi. Levelek „Bárnak” jelígre a kiadóba intézendők.

Zongoratanárnó
akadémiai módszer szerint oktatást elvállal. Fischerne, Mikes Kelemen-utca 12. Szeptember 15-től Kenyer-utca 19. I. emelet.

Egy új könnyű féderes Eszterházi
kocsi eladó. Megtekinthető Vasár-u. 3

Két leány ajánlkozik mint kezdő
bármilyen üzletbe. Cim a kiadóban.

Okleveles tanítónő kiváló gyakor-
lattal olcsón előkészít magán-, pót- és felvételi vizsgákra és egész éven át tanít gyermekeket. Külön tanítja a német nyelvet és olajfestést. Cim: Jenőherceg-utca 18.

HÁLÓSZOBA berendezés el-
adó. Rákoczi-ut 52.

A KI egy kezdő-leányt irodai állásba
juttat, azt 20 koronával díjazom. Cim a kiadóban.

Német francia kisasszonyt keresek.
Cim a kiadóban.

Kosár 800 drb. elsőrendű gazdasági
kosár jutányosan eladó. Singer Palánka.

APOLLO

SZEPT. 13. ÉS 14-ÉN.
SZERDA ÉS CSÜTÖRTÖK

A honvagy

Egy hontalan élete,
3 felvonásban.

A lélek örvényei

érdekfeszítő dráma 4 felv.

3913 szám

kapt. 1916.

Hirdetmény.

Hivatkozással a kénsv használatának asványolajtermékek előállításánál való eltűtása tárgyában a m. kir. minis-teriumnak 2800/916. M. E. szám alatt hozott rendeletére felhívom az érdekelteket hogy városüzén 6. szám alatt haladéktalanul jelentkezzenek.

Ujvidék. sz. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala, 1916. évi szeptember hó 11-én.

PAYERLE NÁNDOR s. k.
rendőrfőkapitány.

4027 szám

kapt. 1916.

Hirdetmény.

Hivatkozással a m. kir. minis-teriumnak 2908/916. M. E. számú rendeletére közhírré teszem, hogy mindennemű szennék bejelentéséhez szükséges be-jelentőlapon és felvilágosítások város-üzén 6. szám alatt kaphatók.

Ujvidék. sz. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala, 1916. évi szeptember hó 11-én.

VÉSEI ELEK, s. k.
tb. rfőkapitány.

Figyelem! Figyelem!
Dietrich Frigyes
szijgyártó, nyerges és bőrönd üzletét

Ferenc József-tér 3. (Wagner-ház)
helyezte át, ahol mindennemű bőr-
dizsműáru óriási választékban kapható.
!!Tehintse meg Ujvidék legmodernebb üzletét!!

Az Augusztia Gyorssegély-alap
Hadbiztosító osztálya

Bpest, V., Vilmos császár ut 72. Telefon 118—44.

Hadbiztosítást köt: harctéren
levő vagy oda induló katonák

ott, vagy egyebütt is bekövetkezhető
halálesetére mérsékelt díjtételek
mellett.....

A kötvény a hadbavonult özvegyének és árváinak

1000 koronát **45** koronáért, ha **70** koronáért ha ak-
biztosít népfőlkelő és **70** tiv vagy tartalékos

A biztosítás 40 ezer koronáig szólhat, személyes
jelentkezést nem igényel, mert megbizott által is
megköthető. Orvosi vizsgálat nincs. Pótdíj nincs.

A biztosítás egy évig érvényes és a díjzetés után azonnal hatályba lép. —
Az eddigi biztosítás összege 150 millió korona. Felvilágosítással szolgál az
Augusztia Gyorssegély-alap hadibiztosítása ügyében és bizto-
sításokat felvesz Haberbusch István városi számtiszt.
Városháza II. emelet 43. szoba.

Akar ön házat, birtokot venni vagy eladni,
Akar ön üzletet, vendéglőt venni vagy eladni,
Akar ön lakást bérelni vagy kiadni,
Akar ön butort zongorát venni vagy eladni,
Akar ön bármínemű árut venni vagy eladni,
Forduljon bizalommal a

Forgalmi iroda

helyiségébe Ujvidék, kath. templom épület I. em.
Telefon 362.
ROTTMILLER MIKSA.